

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ РОЗРАХУНКІВ У КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

В умовах цифрової трансформації в інформаційному суспільстві поширення набувають електронні розрахунки, де інноваційною їх формою стає криптовалюта, яка є різновидом цифровий валюти і функціонує лише в мережевій системі. Найбільш відома учасникам операцій на фінансовому ринку цифрова валюта біткоїн, базою якої є криптографічні алгоритми. Характерною ознакою біткоїну є відсутність централізованого управління, а всі транзакції знаходяться у відкритому доступі, але без розкриття інформації про реального власника.

Платіжна система при використанні біткоїну популяризується в світі та є привабливою з точки зору швидкості розрахунків, однак коливання курсу біткоїну не дозволяють збільшити кількість господарських одиниць в екосистемі. Біткоїн потребує визнання офіційного статусу як платіжного засобу, а також належного регулювання процесу емісії, обігу, персоніфікації користувачів і здійснення платежів.

Видобування (емісія) криптовалюти здійснюється за допомогою спеціального програмного забезпечення (використання пірінгової архітектури P2P), яке шляхом вирішення математичних завдань підбирає код, що дозволяє генерувати біткоїни за правилами системи блокчейн. Для здійснення розрахункових операцій з криптовалютою необхідно відкрити та зареєструвати «криптовалютний» гаманець, купити криптовалюту, здійснити міну або розрахунок.

Для розрахунків криптовалютою необхідним нормативно-правове регулювання, однак організаційні регламенти ще знаходяться на стадії проєктування (підготовлено законопроекти «Про обіг криптовалюти в Україні», «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні»).

Вважаємо, що в умовах цифрової трансформації економіки криптовалюта повинна бути визнана об'єктом фінансового обліку. Імплементация криптовалюти в розрахункові операції вимагає уточнення економічного змісту з точки зору бухгалтерського обліку. Криптовалюта для цілей обліку повинна ідентифікуватися як фінансовий актив, який має цифровий вимір вартості, підлягає обміну на валюту та є платіжним інструментом розрахункових операцій в електронній комерції. Тому методологія обліку розрахунків

криптовалютою повинна відповідати нормам П(С)БО 13 «Фінансові інструменти», в якому зазначено, що фінансовий актив – це:

- грошові кошти та їх еквіваленти;
- контракт, що надає право отримати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства;
- контракт, що надає право обмінятися фінансовими інструментами з іншим підприємством на потенційно вигідних умовах;
- інструмент власного капіталу іншого підприємства.

Одноставної думки щодо відображення криптовалюти в обліковій системі підприємства поки ще не має. Найбільш поширені в економічній літературі методичні підходи до обліку криптовалюти є такі: відображення криптовалюти у складі нематеріальних активів; відображення криптовалюти у складі фінансових інвестицій при використанні рахунків 352 «Інші поточні фінансові інвестиції»; відображення криптовалюти у складі електронних грошей при використанні 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті» або нових запропонованих науковцями рахунків 32 «Електронні гроші», субрахунок 315 «Електронні гроші». Обґрунтовано, що «електронні гроші» та «віртуальні гроші» (криптовалюта) відрізняються між собою. Криптовалюта, на відміну від електронних грошей, це: видобута валюта; прийнята лише у межах спеціального віртуального співавторства; не має правового статусу; емітентом виступає приватна компанія або приватна особа; можливість викупу не гарантовано; регулювання та нагляд не здійснюється.

Для організації обліку розрахунків при використанні криптовалюти рекомендовано до використання субрахунок 336 «Криптовалюта» за видами криптовалюти (Bitcoin, Ethereum, Dash, Monero, Ripple). Ключовим моментом в обліку є переведення Bitcoin в національну валюту за курсом, який діяв на дату здійснення операції в криптовалюти.

Відображення транзакцій з криптовалютою в бухгалтерському обліку дозволить ідентифікувати та контролювати розрахункові операції інноваційної мережі платежів та запобігти здійснення нелегальних платежів. Запропонований методичний підхід до обліку відображення розрахунків криптовалютою дозволить отримати інформацію про стан та зміни суми криптовалюти за її видами, а також контролювати процес імплементації нових платіжних систем в господарську діяльність суб'єктів споживчого ринку.